



Sèrie 3

Criteris de correcció

En tot l'exercici es valorarà que les respostes siguin raonades i les explicacions estiguin ben ordenades. Les pautes de correcció són indicatives i fan referència als conceptes bàsics correctes. És tasca del corrector o de la correctora valorar el grau d'aprofundiment del tema desenvolupat, la correcta utilització del llenguatge geogràfic així com el nivell de rigor de les respostes.

Les respostes que aquí es proposen són indicatives i, en cap cas, exhaustives. Queda a criteri del corrector o de la correctora prendre en consideració altres respostes que consideri vàlides.

Els textos entre cometes i en cursiva són cites literals de manuals de Geografia i són només orientatius.

S'han de respondre només TRES de les cinc qüestions proposades i triar UNA de les dues opcions (A o B), de la qual s'han de respondre totes les qüestions corresponents (1, 2, 3 i 4). [2 punts per qüestió i 4 punts per l'opció]

QÜESTIONS [2 punts per qüestió]

1. Es valorarà que s'esmenti alguna de les províncies que tinguin més afectació.
 - a) **(0,25 punts):** Depressió del Guadalquivir **(0,25 punts):** Cadis, Huelva, Jaen Córdoba, Sevilla
 - b) **(0,25 punts):** Sistema central **(0,25 punts):** Àvila, Toledo, Madrid, Guadalajara
 - c) **(0,25 punts):** Depressió de l'Ebre **(0,25 punts):** Burgos, Àlaba, Navarra, La Rioja, Osca, Saragossa, Terol, Lleida, Tarragona.
 - d) **(0,25 punts):** Serralada Cantàbrica **(0,25 punts):** es donaran per bones una de les següents províncies: Lugo, Astúries, Cantàbria, Lleó, Palència, Burgos, Biscaia, Guipúscoa, Àlaba, Navarra o La Rioja (aquestes dues en molt poca extensió)

2.
 - a) **(1 punt)** Consisteix en traslladar de manera voluntària tota o una part del procés de producció industrial a altres països amb la finalitat de reduir-ne els costos.
 - b) **(1 punt, 0,5 cada motiu)** Es donaran per vàlides qualsevol dels següents motius: reducció del cost de la mà d'obra, beneficis en l'adquisició de sòl industrial, beneficis fiscals, beneficis de legislacions sociolaborals i mediambientals pel fet que són menys exigents.

3.
 - a) **(1 punt)** l'explosió urbana i dispersió en tot el territori dels assentaments de poblacions, les activitats econòmiques i els serveis. Es tracta d'un desenvolupament urbà al marge del compacte urbà, recolzat en les infraestructures de transport i sobre espais rurals. Aquestes noves formes de dispersió urbana, tendeixen a diluir la separació entre els medis rural i urbà.

 - b) **(1 punt, 0,5 punts cada conseqüència)** es donaran per vàlides qualsevol de les següents respostes: elevat consum de sòl, elevat consum d'aigua, pèrdua de biodiversitat, descohesió social, ús intensiu del cotxe, privatització del paisatge, elevats costos municipals del manteniment de les infraestructures urbanes i de serveis, etc.



4.

a) **(1 punt)** Aquests conceptes designen aquelles substàncies elaborades a partir de matèries orgàniques utilitzades com a combustible: biomassa, biogàs i agrocaburants (utilitzats en motors de combustió). En l'actualitat els dos tipus d'agrocaburants més estesos són el biodièsel i el bioetanol. El biodièsel es realitza principalment a partir d'olis vegetals (soja, colza, etc.) i en menor mesura de greixos animals. El bioetanol és un compost químic que s'obté a partir de la fermentació dels sucres d'algunes espècies vegetals com la canya de sucre. Organitzacions i institucions polítiques propugnen l'ús de les energies renovables obtingudes de matèries en principi inexhauribles. Una de les energies renovables és la biomassa, de la qual s'obtenen els anomenats biocombustibles o biocaburants.

b) **(0,5 punt aspectes positius)** són vistos com una alternativa als combustibles fòssils i que, a més, poden ajudar a combatre l'efecte d'hivernacle. Són no contaminants i no generen residus.

(0,5 punt aspectes negatius) la seva implantació és objecte d'una forta polèmica a causa dels efectes que la seva extensió està tenint, no sols en l'agudització de problemes com la fam i la manca d'aliments, ja que una part important de les terres de conreu es destinen als agrocombustibles i no a la producció d'aliments, sinó també pels elevats consums energètics i hídrics que requereixen aquests productes. A més aquest tipus d'agricultura es caracteritza per utilitzar grans quantitats de pesticides.

5.

a) **(1 punt)** és la teoria que serveix per explicar les diferents dinàmiques de la població al llarg del temps. El pas de l'antic règim demogràfic, caracteritzat per alts nivells de fecunditat i mortalitat, al nou règim demogràfic, caracteritzat per baixos nivells de fecunditat i mortalitat. Es dona per finalitzada la transició en el moment en què els nivells baixos de mortalitat i de natalitat s'apropen i la població tendeix a l'estabilitat o a un creixement/decreixement de poca magnitud. La mortalitat és força reduïda i l'esperança de vida és alta a causa de les millores sanitàries.

b) **(0,25 punts cada etapa)**

1. L'Antic Règim Demogràfic. Alta natalitat i alta mortalitat. Baix creixement de la població.
2. Primera fase de la transició. Inici del descens de la mortalitat però la natalitat es manté elevada. S'inicia un fort creixement de la població.
3. Segona fase de la transició. Continua el descens de la mortalitat i la natalitat comença a reduir-se. Creixement fort però en reducció progressiva.
4. Nou Règim Demogràfic. Estancament de la població. Taxa de natalitat i mortalitat s'igualen en nivells baixos.



OPCIÓ A [4 punts per l'opció]

Observeu atentament la imatge i responeu a les **QUATRE** qüestions següents.

1.

- a) i b) **(0,5 punts cada apartat)**. Es donarà 0,5 punts per a cada característica que es doni, es valorarà les descripcions geogràfiques que s'aportin. Aquestes han d'incloure:

El mapa diferencia les comarques segons el número de places en allotjaments turístics a les comarques de Catalunya l'any 2013 en quatre intervals. Els allotjaments turístics es concentren sobretot al litoral. Cal ressaltar la Costa Daurada (ressaltant el Tarragonès) i la Costa Brava (ressaltant La Selva i el Baix Empordà) així com el Barcelonès. En menor mesura també hi ha les comarques de muntanya. S'observen pocs allotjaments a les comarques de l'interior.

2.

- a) **(0,25 punts per cada efecte negatiu que es mencioni)**

Es donaran per bons: l'estacionalitat, aquest turisme es concentra en un període molt curt de l'any, durant els mesos de juliol i sobretot agost. Això fa que la mà d'obra ocupada en aquest sector també sigui molt estacional. Turisme de masses, on la quantitat està per sobre la qualitat. Encariment dels productes bàsics que afecta directament a la població local. L'excessiva especialització del territori en aquest tipus d'activitat. La construcció d'apartaments, hotels i zones residencials. Destrucció del paisatge

- b) **(0,25 punts per població)**

Qualsevol d'aquestes poblacions: Lloret, Salou, Marbella, Gandía, Peníscola, ...

3.

- a) **(0,5 punts)**

Els llocs on s'ubica aquest tipus de turisme promouen els valors culturals del lloc. Moviment de persones per motius culturals.

Es tracta d'un tipus de turisme de més valor afegit i sovint amb més poder adquisitiu.

- b) **(0,5 punts)**

Vinculats a l'enologia: Priorat, Costers del Segre, Conca de Barberà, Empordà, Penedès, etc.

Patrimoni històric: la vall de Boí o zones del Ripollès (Ruta del romànic – Ripoll – Sant Joan de les Abadesses, Camprodon), Empúries, Tarragona...

Religió: Montserrat, Poblet...

Arquitectònic, Literari, Escultòric, etc. – visites a llocs emblemàtics dissenyats per arquitectes importants com Gaudí a Barcelona, Dalí a Figueres o a Port Lligat...



4.

a) **(0,5 punts, 0,25 punts per cada una de les dues característiques que s'aporti)**

Atracció de la seva capital, Barcelona. Clima ideal per fer turisme de sol i platja, estius calorosos i hiverns amb temperatures no extremes. Paisatge variat a poca distància. Turisme de muntanya i esports de neu, varietat i gran quantitat de patrimoni cultural. Desenvolupament del turisme verd (cases rurals, senderisme)...

b) **(0,5 punt)**

La distribució del turisme més homogènia per tot el territori. Millora dels transports públics fora de la regió metropolitana. Visibilitzar millor les alternatives a un turisme de masses i de sol i platja que aposti pels valors culturals i per un turisme de qualitat. Millorar l'oferta d'allotjament que en alguns casos és obsoleta. Respecte i protecció del paisatge.

OPCIÓ B [4 punts per l'opció]

Observeu atentament la imatge i responeu a les **QUATRE** qüestions següents.

1.

a) i b) **(1 punt)**

Es donarà 0,5 punts per a cada característica que es doni, es valorarà les descripcions geogràfiques que s'aportin.

El mapa diferencia els països segons l'índex desenvolupament humà l'any 2012 en quatre intervals que van de molt baix, baix, alt i molt alt. L'IDH no només mostra el nivell de riquesa econòmica, sinó que és un indicador del nivell de vida i de la qualitat de vida (amb paràmetres com: esperança de vida, alfabetització, educació i nivell de riquesa d'un país).

El mapa mostra una distribució desigual de l'índex que evidencia com Nord Amèrica, Europa Occidental, Oceania i Xile, Argentina, Japó, Corea del Sud destaquen per sobre la resta. Hi ha un segon grup que inclouria alguns països de centre Amèrica, Europa Oriental i Occidental, alguns països del continent asiàtic com la Xina i Mongòlia. Destaca amb valors molt baixos d'IDH la majoria de països de l'Àfrica subsahariana, afectats per la pobresa, les sequeres i conflictes bèl·lics.

Aquests índex és una mitjana del país i no evidencien desigualtats internes entre els països més rics, com per exemple a EUA.

Aquests índexs han estat criticats perquè obvien indicadors ecològics i de desenvolupament tecnològic.

2.

a i b) 1 punt **(0,5 punts per cada diferència que s'aporti)**

El desenvolupament econòmic es basa estrictament en paràmetres econòmics pel seu càlcul, mentre que el desenvolupament humà considera altres aspectes socials que tenen a veure també amb el benestar de les persones, com la malnutrició, la manca de mitjans sanitaris o de recursos educatius, de discriminació per raons de gènere o bé de violència.



El desenvolupament econòmic consisteix en el creixement del producte interior brut (PIB) dels països, en els moviments de capital i en l'increment de mitjans tecnològics per a la producció.

El desenvolupament humà és un concepte més modern del desenvolupament que consisteix en crear les condicions per tal que les persones puguin desenvolupar totes les seves capacitats personals i humanes d'acord amb les seves necessitats i interessos.

El desenvolupament econòmic és un mitjà per aconseguir el desenvolupament humà.

3.

a) i b) **1 punt (0,5 punts per cada característica)**

La tecnologia històricament és el que ha permès el control del territori. El centre és sobretot on es controla la tecnologia, però també és on resideix el poder, on hi ha els mitjans de producció de tecnologia, el que controla el mercat mundial.

En el darrer quart del segle XX el centre no el constitueix un únic territori. EUA, Japó i la Unió Europea són les vèrtex d'un món hiperconnectat. La Xina dona senyals d'emergir com a nou centre.

La perifèria té mitjans de producció poc desenvolupats tecnològicament, poca inversió econòmica i no tenen cap control sobre el mercat mundial.

4.

a) **(0,5 punts)**

Entre els territoris centrals i els perifèrics es dona un intercanvi desigual, en el moment en què els estats del centre tenen el control dels preus del mercat i els perifèrics no. Generalment els països del centre produeixen productes de preu elevat mentre que els de la perifèria elaboren productes manufacturats /industrials de preu baix que exigeixen poca tecnologia, o exporten matèries primeres.

b) **(0,5 punts)**

Petroli, països productors de petroli consumeixen poc i exporten molt, qui acaba definint el preu del petroli són els països rics. El mateix passa amb el cafè o el sucre. Països que produeixen més del que necessiten per exportar i on el preu el fixen les borses dels països rics.